

Uitgave van het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor

Vocaliteiten 3

Jaargang 13

juli 2011

De preses aan het woord

Beste zangers,

De vakantieperiode loopt ten einde en we kijken allemaal weer uit naar een nieuw zangseizoen. Ik hoop dat de vakantie voor iedereen gebracht heeft wat hij er van heeft verwacht.

Direct na de vakantie gaat het koor verder met alle voorbereidingen voor het komende jaar.

Op het programma staat:

Zangers Festival in Gemert op 29 oktober a.s., ons jaarconcert op 5 november, waar o.a. de 17 jarige dwarsfluitiste Emma Reijers (leerling van de talentenklas Muzerije 's-Hertogenbosch) haar bijdrage zal leveren en natuurlijk op ons twee steden concert in maart 2012.

Verder zijn wij druk bezig te onderzoeken of het mogelijk is om in de 2e helft van 2012 een concertreis naar Leuven te maken en aan te sluiten bij alle festiviteiten die daar gehouden worden in het kader van de bevestiging van de vriendschapsbanden tussen Leuven en 's-Hertogenbosch.

De gemeente 's-Hertogenbosch is veel gelegen aan goede vriendschapsbanden met Leuven, dus we hopen ons daar goed te kunnen profi-leren. Wanneer dit gaat lukken dan staat ons een mooie reis te wachten.

De vriendschap met Leuven, zusterstad van Den Bosch en bovendien de schenker van de Leuvensepoort, dateert van 1262, 77 jaar na de stichting van 's-Hertogenbosch. In het Stadsarchief bevindt zich het charter van dat verdrag. Het is een van de oudste archiefstukken van het Bossche archief.

Ik hoop jullie allemaal weer te zien op woensdag 31 augustus met soepele stemmen.

Frans Reyner, preses

Inhoudsopgave

<i>De preses aan het woord</i>	1
<i>Van de Bestuurstafel</i>	2
<i>Grafschriften 1</i>	4
<i>De Schoolmeester</i>	6
<i>Verjaardagen</i>	8
<i>Colofon</i>	8
<i>Agenda 2011</i>	8

Van de Bestuurstafel

Afscheid van koorlid Ruud Valentijn

Vorig jaar mochten wij o.a. als nieuw lid van het koor de heer Ruud Valentijn installeren. Hij heeft de afgelopen periode met plezier deel uitgemaakt van ons koor, maar heeft nu i.v.m. gezondheidsredenen op dit moment zijn lidmaatschap van het koor moeten beëindigen. Wij hopen dat hij op korte termijn weer volledig hersteld zal zijn en zich weer in staat voelt deel uit te maken van ons koor.

Predicaat ‘Koninklijk’ verlengd

Het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor mag het predicaat “Koninklijk” al vanaf 1914 in zijn naam voeren. Dit predicaat wordt in principe voor 25 jaren verleend en daarna moet dan opnieuw een aanvraag worden ingediend voor bestending daarvan. Deze aanvraag moet

worden ingediend via de burgemeester van de gemeente waar de vereniging is gevestigd. Hij leidt dit door aan de Commissaris van de Koningin. Deze zal dit verzoek voorzien van advies voorleggen aan Hare Majesteit de Koningin die daarop een besluit zal nemen. Voor ons koor vervalt het recht op het voeren van het predicaat per 7 augustus 2011 tenzij bijtijds verlenging wordt aangevraagd. In december 2010 hebben wij van de Dienst van het Koninklijk Huis hierover bericht ontvangen. Mocht in het verleden een korte brief met het verzoek daarin om verlenging te krijgen al voldoende zijn, dat is tegenwoordig niet meer. Voor de bestending van het predicaat Koninklijk moet – in vijfvoud – een volledig dossier bij de gemeente worden ingediend.

Dit dossier moet bevatten:

- authentieke bewijsstukken van het bestaan/de oprichting van de vereniging of instelling;
- financiële jaarverslagen én accountantsrapporten over de laatste drie jaren. U moet aantonen dat er goed financieel beleid wordt gevoerd en dat de vereniging of instelling ‘kernegezond’ is;
- een accountantsverklaring aangaande de toekomstige bestaansmogelijkheid;
- een uitgebreid historisch overzicht van de vereniging of instelling;
- de vereniging of instelling moet een prominente plaats in de regio innemen;
- over de vereniging of instelling mag zowel in het verleden als nu geen smet hangen;
- een kopie van de geldende statuten;
- een uittreksel van de inschrijving in het

Handelsregister van de Kamer van Koophandel;

- stukken waaruit blijkt dat de vereniging of instelling goed bekend staat (artikelen uit vakbladen e.d.);
- in verband met het opvragen van de justitiële gegevens: de persoonsgegevens van de directieleden/de bestuursleden (naam, voornamen, geboorteplaats, geboortedatum, adres, woonplaats).
- de namen van alle verenigings-/personeelsleden.

U ziet het is een flinke lijst waar aan voldaan moet worden en het bleek dan ook een behoorlijk pak papier te zijn dat naar de gemeente is gegaan.

Begin juni kregen wij de heugelijke mededeling dat het predicaat 'Koninklijk' opnieuw voor 25 jaar aan ons koor is toegekend.

En wij als koor moeten laten zien en horen dat wij dit predicaat ook waardig zijn.

Deelname St.Jansdag

Op 25 juni jl. was weer de jaarlijkse St. Jansdag in het centrum van 's-Hertogenbosch waaraan ook ons koor heeft deelgenomen. Het weer zat dit jaar niet mee, regenachtig en aan de frisse kant. Ons optreden was op het kerkplein in de Kerkstraat om 12.40 uur. Voor dit optreden was er eerst nog een korte repetitie in het Eurohotel waar iedereen nog eens werd aangespoord om goed op te letten en vooral niet te hard te zingen. Het optreden van een klein half uur werd vanwege het weer gedaan met onze regenjassen aan en had voortdurend wel toehoorders van het winkelend publiek. Kwalitatief had het beter gekund maar altijd zijn er wel punten van verbetering aan te wijzen.

Het Wilhelmus

In de vorige Vocaliteiten hebben we u het verhaal verteld over het Wilhelmus dat door

ons koor tijdens de Tweede Wereldoorlog voor Radio Oranje zou zijn gezongen. De plaatopname van ons koor uit de jaren dertig ligt in 10 stukken in het Stadsarchief en is niet meer te gebruiken. Veel navraag is inmiddels gedaan en we waren weer terug bij af. Maar dank zij contacten heeft het Brabants Dagblad op 21 juli jl. dit verhaal ook naar buiten gebracht met het verzoek of iemand deze plaat nog heeft en het koor hiervan een geluidsopname wil geven. Dezelfde dag nog werd door drie verschillende personen hierop gereageerd. Twee van hen hebben de plaat nog thuis en de derde persoon had wel een andere plaat die mogelijk geschikt zou zijn voor ons archief. Niet opgelost is of ons koor voor Radio Oranje heeft gezongen maar we kunnen straks wel horen of wij op dit moment het Wilhelmus instuderen zoals op die plaat is opgenomen.

Grafschriften I

*Antoon Maessen
(1919-1997)*

Op ons repertoire staan ook enkele 'morbide' stukken. Eigenlijk zou je 'stukjes' moeten zeggen, want het zijn een zestal puntdichtjes, bedoeld als grafschrift. Niet langer dan 4 regeltjes en in duur, vaak niet langer dan twee minuten. Ze zijn in 1966 getoonzet door Antoon Maessen en derhalve behoren ze tot de hedendaagse, klassieke muziek. Wellicht ook de reden, dat niet iedereen meteen gecharmeerd is van deze muziek en dat het soms lijkt, alsof de muziek 'wringt'. Ik vind ze niet alleen grappig vanwege de

tekst maar ook vanwege het feit dat ze met een humoristische noot, zijn gecomponeerd. Maar voordat je over een grafschrift kunt beschikken, moet er wel eerst worden gestorven of moet degene die van de eeuwige rust geniet, het tijdelijke, met het eeuwige hebben verwisseld.....

Onlangs liep ik te snuffelen in een bak ramsj boeken, toen ik een boekje tegenkwam met de intrigerende titel: "Hoe kwamen zij aan hun einde?" En voor € 3,- kon ik het werkje niet laten liggen. De ondertitel luidde: "De laatste dagen, woorden, kwellingen en rustplaatsen van honderden beroemde of beruchte personen – door de eeuwen heen." Een hele mond vol, maar daar krijg je dan ook iets voor. Tussen de wetenschappers, kunstenaars, schrijvers staan ook verschil-

lende componisten beschreven, van wie hun levenseinde soms in nogal plastische bewoordingen, wordt weer gegeven. De laatste dagen én het sterven in de vorige eeuwen verliep niet altijd even 'soepel', ook vanwege het feit dat de geneeskunst nog niet het nivo had bereikt, van de tegenwoordige gezondheidszorg. Dat leidde er o.a. toe, dat sommigen in de handen van kwakzalvers of brokkenmakers vielen en daardoor wellicht onnodig, een dramatisch sterfbed hadden. In het boekje wordt dus van verschillende componisten hun laatste dagen en/of woorden vermeld en wordt gezegd, waar en/of hoe ze zijn begraven. Het voert me te ver om alle beschreven componisten te vermelden, maar een paar wil ik er U echter niet onthouden. Omdat de beschrevenen op alfabet worden

besproken, is Johan Sebastian Bach natuurlijk de eerste, die aan bod komt.

Bach, (1685-1750) de grootse componist aller tijden (?), was een zwaar gezet man die bij twee vrouwen in totaal 20 kinderen verwekte en in de omgeving van de Thomaskirche in Leipzig woonde. Daar was hij ruim 27 jaar cantor.

Zijn gezondheidsproblemen begonnen met het verlies van het gezichtsvermogen. Hoogstwaarschijnlijk staar. Hij werd behandeld door de toevallig in Leipzig aanwezige Engelse arts/kwakzalver, John Taylor. Deze voerde twee operaties uit, welke (natuurlijk) mislukten. De nabehandeling bestaande uit insnijdingen, pappen en omslagen met allerlei prikkelende stoffen, ondermijnden de gezondheid van de arme Johann dramatisch. Tien dagen voor zijn dood kreeg de componist een

beroerte, gevolgd door hoge koorts waaraan hij om 9 uur 's-avonds, op 28 juli 1750, bezweek. In 1894 is zijn gebeente, nadat er een herwaardering optrad voor zijn muziek en persoon, opgegraven, en is Bach herbegraven in de Thomaskirche in Leipzig, waar nu een groot bronzen standbeeld van de componist, de

Verzorging van de zieken in een ziekenhuis in de middeleeuwen

ingang siert. Natuurlijk wordt het ziekbed en het overlijden van Ludwig van Beethoven (1770-1827) ook uitvoerig in het boek, beschreven. Bekend is de toeneemende doofheid van Beethoven. Die slechthorendheid was er ook de reden van, dat hij na

1814 niet meer in het openbaar optrad.

Oorzaak van de doofheid was hoogstwaarschijnlijk *otosclerose*, een aandoening welke een verkalking van de gehoorsbeentjes geeft en daarmee het trillen van het trommelvlies, belemmert. Daarnaast begon Beethoven in de laatste 10 jaren van zijn

leven last te krijgen van bronchitis en rheuma. Op twee december 1826 werd de dokter geroepen die de componist aantrof met een hoogrode kleur, droge lippen en 'glazige' ogen. Zijn lever was opgezwollen met allerlei harde plekken. Tevens had hij een geelzucht.

Vier keer werd er een punctie verricht om vocht, welke zich in zijn buik had opgehoopt, te verwijderen.

Op 27 maart 1827 werd Beethoven bediend, waarna hij bewusteloos raakte maar onrustig aan zijn lakens bleef plukken.

Om zes uur 's-middags kwam hij, na een harde donderslag, weer even bij kennis, overleed, schudde een gebalde vuist naar het raam, en viel vervolgens dood

achterover.

Bij obductie bleek dat de lever voor de helft was gekrompen en er geel-groenig, leerachtig uitzag. Na bestudering van de gegevens een aantal jaren geleden, is het vermoeden ontstaan, dat Beethoven heeft geleden aan een chronische ontsteking van de alveesklier wellicht veroorzaakt door onregelmatig/overmatig alcoholgebruik. Het pokdalige gezicht van Beethoven

werd waarschijnlijk niet veroorzaakt door de pokken maar door een andere aandoening, nl. *lupus erythematosus*. Beethoven werd op 29 maart in Währing begraven. In 1888 zijn de stoffelijke resten van Beethoven, samen met die van Schubert herbegraven op het grote kerkhof van Wenen, waar ze nu zij aan zij, rusten. In een volgende bijdrage het lijden en sterven van Brahms, Liszt. HvL

De Schoolmeester

Bron: Wikipedia

De Schoolmeester is het pseudoniem van de Nederlandse dichter Gerrit van de Linde (Rotterdam, 12 maart 1808 – Londen, 27 januari 1858). Van de Linde studeerde enige tijd theologie in Leiden. Zijn vader raakte echter in de schuld, hij had een buitenechtelijk kind en ging daarnaast een verhouding aan met een hoogleraarsvrouw, waardoor zijn positie

onmogelijk werd en een predikantschap al helemaal. Door de omstandigheden gedwongen vertrok hij in 1834 naar Engeland. Hij slaagde erin een kostschool in Londen over te nemen en er een succesvol instituut van te maken. Hij excelleerde in het schrijven van veelal lichtvoetige en quasi-didactische gedichten. Zijn verzen werden in Nederland alom bekend

dankzij de inspanningen van zijn vriend Jacob van Lennep, die vanaf 1851 gedichten van hem opnam in zijn almanak Holland.

Van Lennep verzorgde ook de uitgave van zijn verzameld werk onder de titel Gedichten van den Schoolmeester

Enkele bekende fragmenten

Een hond is vermaard
Om zijn gezellige aard
En 't kwispelen van zijn
staart.

Zijn neus, doorgaans
rond, staat gewoonlijk
in 't front,
En zo lang die maar nat
en fris is,
Is 't een bewijs, dat
meneer zo gezond als
een vis is.

(uit: 'De bond')

Hier ligt Poot:

Hij is dood.

(Grafscripten. Op Poot).

Hubert Kornelisz. Poot (Abtswoude, 29 januari 1689 - Delft, 31 december 1733) was een Nederlands dichter. Aanvankelijk was Poot boer. Het succes van zijn in 1716 gepubliceerde Mengeldichten (herdrukt in 1718) bracht hem er in 1723 toe om zich in Delft te vestigen en zich geheel aan de literatuur te

Hij die, uit vrije keus,
En in zijn achter kamer,
Met hoofdpijn als een
hamer,
En volgestopten neus,
Met klemming op zijn water,
En lusten als een kater,
En met een stijven nek,
En vijf gebroken ruiten,
En deuren, die niet sluiten,
En 't Pootjen in zijn kuiten,
Er uitziet als een gek;
Is min nog te beklagen
Dan hy, die drie paar dagen,
In 't woelziek schoolvertrek,
De veestlucht en den drek,
De snotneus, d'Elzsvragen,
't Afzichtlijk nagel-knagen,
Het krabblend luis-verjagen,
De vuile witte kragen,
En 't hartverduiv'lend plagen
Der Jonkheid moet verdra-
gen.

(Schoolmeesters)

wijden. Dat draaide echter uit op een teleurstelling en een jaar later keerde hij terug naar zijn dorp. Na zijn huwelijk in 1732 verhuisde hij opnieuw naar Delft, waar hij na een jaar aan een nierziekte overleed. Poot was een weinig origineel dichter. Hij schreef veel gelegenhedsgedichten, waarmee hij succes oogstte,

maar die nu in de vergetelheid zijn geraakt. Zijn natuurgedichten (Akkerleven, Nacht) behoren tot zijn betere werk.

De Schoolmeester schreef een kort en puntig grafscript voor hem:

*Hier ligt Poot,
Hij is dood.*

Verjaardagen

B. Suurmeijer	8-7-1938
A. van Geldrop	24-8-1931
A. van Wijk	24-8-1972
A. van Roessel	10-9-1941
J. Valentijn	12-9-1937
W. v.d. Akker	20-9-1929
J. Wijntje	30-9-1944

Colofon

Redactie:

Hans Goossens

Wiel Hustin,

Harrie van Liebergen,

Jef Verouden.

Redactieadres:

Zevende Buitenpepers 12

5231 GC

's-Hertogenbosch

Emailadres:

jverouden@boschman-
nenkoor.nl

Vocaliteiten verschijnt

eenmaal per kwartaal.

De volgende uitgave
verschijnt oktober 2011

Kopij dient uiterlijk

1 oktober 2011 te worden

aanleverd bij het

redactiesecretariaat, bij

voorkeur via e-mail.

Agenda 2011

05-01-2011	Nieuwjaarsbijeenkomst met partners in Sociale Accommodatie De Slinger, Jan Schöfflerlaan 3, alhier
16-02-2011 20.00 uur	Algemene Ledenvergadering in De Slinger
03-04-2011 11.00 uur	Mis voor levende en overleden leden van het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor in de H. Hartkerk aan het Loeffplein 1 in Vught.
04-05-2011 en	Geen repetitie
01-06-2011	
25-06-2011	Deelname aan St. Jansdag in 's-Hertogenbosch
7 juli t/m 30 augustus 2011	Vakantieperiode van het koor
29-10-2011	Deelname aan zangersfestival Gemert
05-11-2011	Jaarconcert van het Koninklijk 's-Hertogenbosch Mannenkoor

DE VOLGENDE VOCALITEITEN
VERSCHIJNT

OKTOBER 2011